

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

**2026-YIL / SENTABR /
9-SON, IV-QISM**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
IV-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARKIBIY SILJISHLAR INTENSIVLIGI VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATIGA TA'SIRI	14
Muxamedov Sanjar Husnutdin o'g'li	
KICHIK BIZNESDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI	21
Ergashev Ulug'bek Karimovich	
SOLIQ ISLOHOTLARI SHAROITIDA SOLIQ STAVKALARINING O'ZGARISHI VA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	26
Ashirbayev Odilbek Aminbayevich	
MOLIYAVIY BOSHQARUV VA LOYIHALARNI BOSHQARISH INTEGRATSIYASI: LOYIHA XARAJATLARI, MOLIYALASHTIRISH QARORLARI VA LOYIHA NATIJADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING KONTSEPTUAL TAHLILI	32
Abdukarimov Akbar G'anisherovich	
INVESTITSIALARNI JALB QILISHNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH	37
Almuradov Abdulla	
Aziza Asrorova Oybekovna	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI RAQAMLI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	43
Nashvanov Jasur Mamat o'g'li	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGRAR SOHADA KREATIV TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	48
Qodirova Noiba Maxmud qizi	
TIJORAT BANKLARINING LIKVIDLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	53
Nazirov Ibrohimjon Sodiqjon o'g'li	
ECONOMIC DRIVERS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN'S GRAIN SECTOR	58
Gaffarova Sarvinoz Muzaffar qizi	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ	62
Сунатуллаева Нозима Ботир кизи	
BEHAVIORAL ECONOMICS IN PUBLIC POLICY AND BUDGET CONTROL	70
Narmanov Ulugbek	
Rahimova Hosila	
Yangiboyeva Oydin	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA BYUDJET XARAJATLARI VA MOLIYALASHTIRISH MANBALARINING 2017-2026-YILLARDAGI TRANSFORMATSIYASI	75
Abdullajonov Umidjon G'ulomjon o'g'li	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ИНФЛЯЦИИ И БЕЗРАБОТИЦЫ НА ТЕМПЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	81
Нагметуллаев Айдос Абатбай-улы	
TIJORAT BANKLARIDA INNOVATSION XIZMATLARNING MONETIZATSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	90
Sanayev Javohir Shavkat o'g'li	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT TANNARXINI KAMAYTIRISHDA STRATEGIK XARAJATLARNI BOSHQARISH USULLARINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	96
M.M.Muxammadaliyev	

O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH VA BOSHQARISHNING HUDUDIIY RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI	100
Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA SUN'IIY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	104
Jo'rayeva Zarina Kuntug'diyevna	
TAKRORIY VA ORALIQ OZUQA EKINLARI ASOSIDA YER YUKLAMASINI OSHIRISH – SUTCHILIK FERMER XO'JALIKLARI OZUQA BAZASINI KENGAYTIRISH ZAXIRASI.....	110
Ibodullayev Doston Sobirjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA VOSITACHILIK MUNOSABATLARI VA MARKETING-LOGISTIKA STRATEGIYALARINI MUQOBILLASHTIRISH.....	119
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
AGROSANOAT ISHLAB CHIQARISH RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA UNING QIYOSIY TAHLILI.....	128
Raxmonova Sarvinoz Faxriddin qizi	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	134
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
DAVLAT XARIDLARI TIZIMIDA BYUDJET MABLAG'LARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	142
Abduraxmonova Mahliyo Nurmamatovna	
TASHQI SAVDO FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: FISKAL NEYTRALLIK, REPATRIATSIYA VA QQS MA'MURIYATCHILIGI.....	147
Almuradov Ne'mat Abdullayevich	
ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ АУТСОРСИНГА ИТ-УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И ДЕМОГРАФИЯ	156
Назаров Зиёвуддин Шарофиддинович	
O'ZBEKISTONDA TEMIR YO'L TURIZMINI BOSHQARISH MEKANIZMINI RIVOJLANTIRISH.....	161
Nazarov Ulug'bek Akbar o'g'li	
KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHDA BOJXONA MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	167
Yuldasheva Umida Sadullayevna	
O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	175
Normurodov U.N.	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	182
Toshnazarov Abbosbek Xayrulloevich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA BIZNES-JARAYONLARNI BOSHQARISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI.....	186
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	196
Berdiyev Nodir Raxmatovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА ЗАТРАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ГОРНОДОБЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	203
Ойбекова Сарвиноз Киёмовна	
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛЬНЫХ КРИЗИСОВ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИНВЕСТИТОРОВ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОПЫТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	208
Хамидова Фаридахон Абдулкарим кизи	
Камилова Севара Анваровна	

GOVERNANCE CAPACITY AND GLOBAL UNIVERSITY RANKINGS IN TRANSITION ECONOMIES: A SYSTEMATIC REVIEW OF UZBEKISTAN IN COMPARATIVE PERSPECTIVE.....	220
Mukhlisa Khamidova	
O'ZBEKISTONDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT RISKLARINI SUG'URTALASH HOLATI TAHLILI VA ULARNI KOMPLEKS BAHOLASH USULLARI	229
Raximov Timur Furkatovich	
TADBIR VA KO'NGILOCHAR XIZMATLAR MARKETING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	235
Yunusov Xurshid Azamatovich	
SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN SAMARADORLIKNI BOSHQARISH TIZIMLARINING XODIMLAR XULQ-ATVORIGA TA'SIRI.....	240
Akramova Nilufar Beknazar qizi	
KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINING BOZOR QIYMATINI SHAKLLANTIRUVCHI OMILLARNI TIZIMLASHTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	248
Fayzieva Gulnoza Abdurumonovna	
STUDY OF THE TRIBOLOGICAL PROPERTIES OF ORGANOMINERAL MATERIALS MODIFIED WITH A POLYFUNCTIONAL MODIFIER.....	254
Rustamov Mirshokhid	
Umida Ziyamukhamedova	
Elbek Turgunaliyev	
Sotvoldiev Khasanboy	
Mirjalol Abdulakimov	
Shokhjakhon Abdurakhimov	
YASHIL DAVLAT XARIDLARI ORQALI MAHALLIY SANOAT KORXONALARINI EKOLOGIK MODERNIZATSIYALASHNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	263
Abbosbek Jurayev	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA YOSHLAR O'RNI, AHAMIYATI HAMDA KASBIY FAOLIYATIDA RIVOJLANISH DRAYVERLARINI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMI.....	269
Muhamedov Shavkat Rovshan o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA BARQAROR URBANIZATSIYANI TA'MINLASH MUAMMOLARINI HAL ETISHNING INTEGRATSIYALASHGAN YECHIMI SIFATIDA RAQAMLI EGIZAK (DIGITAL TWIN) TEXNOLOGIYASINI JORIY ETISH	277
Salimov Sobirjon	
Xusnuddinov Fazluddin Zuxruddin o'g'li	
Inoyatxodjayev Jamshid Shuxratullayevich	
TIJORAT BANKLARINING QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAGI OPERATSIYALARINI TASHKIL ETISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	290
Tillayev Xurshidjon Sulaymon o'g'li	
TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARINING BARQAROR RIVOJLANISHI BILAN BOG'LIQ MUAMMOLARNI TAHLIL QILISH	297
Babadjanova Nozima Abdullayevna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ И ЕЁ РОЛЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	304
Камилова Наргиза Абдукахоровна	
WAYS OF IMPROVING MARKETING STRATEGIES IN HOTEL BRAND DEVELOPMENT: COMPLEMENTARITY BETWEEN PRACTICES, THE SEQUENCE OF STEPS AND THE LIMITS OF EXECUTION	309
Ergashev Oybek Mamarasul ugli	
ПРОБЛЕМЫ В УПРАВЛЕНИИ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	316
Умаров Улугбек Унарович	
XALQARO TAJRIBADA KREATIV TURIZMNING RIVOJLANISH MEXANIZMLARI.....	323
Raxmonova Nilufar Yorqinovna	

KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINING BOZOR QIYMATINI BAHOLASHGA OID NAZARIY YONDASHUVLARNING RIVOJLANISHI VA ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	327
Yusupdjanova Nargiza Utkurovna	
MILLIY RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINING RAQOBATBARDOSHLIGI VA PUL MUOMALASI BARQARORLIGINI OSHIRISH: BAHOLASH, PROGNOZLASH, TASNIFLASH VA INTEGRATSIYA YONDASHUVLARI.....	334
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
THE ROLE OF STRATEGIC MANAGEMENT IN ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	338
Nazirova Komola	
XORAZM VILOYATIDA URBANIZATSIYA SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	343
Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA FERTIL YOSHDAGI AYOLLAR SALOMATLIGINI SUN'IY INTELLEKT ORQALI BOSHQARISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI.....	349
Kayumova Otikaxon Odiljon qizi	
UMUMIY O'RTA TA'LIM TASHKILOTLARI BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ILG'OR XORIJIY AMALIYOTLARNING QIYOSIY TAHLILI	354
Abdinabiyeva Aziza Raximjon qizi	
O'ZBEKISTONDA BOLALI OILALARNI IJTIMOIY QO'LLAB-QUVVATLASH KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VOSITASI SIFATIDA	359
Asomiddinova Muzayyanxon Abdurahmon qizi	
REPRESENTATION OF HUMAN EFFORT AND ACHIEVEMENT IN ENGLISH AND UZBEK PROVERBS	364
Khakimboeva Muslima Ilkhomjon qizi	
TURIZM XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI BAHOLASH YO'NALISHLARI	370
Abdusamatova Ruhshonaxon	
XALQARO TAJRIBADA RAQAMLI BAHOLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	376
Muzaffarova Mohira Nuraliyevna	
MINTAQADA AGROKIMYO XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI IQTISODIYOT BARQARORLIGIGA ERISHISH	381
Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
IMPLEMENTATION AND APPLICATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRS) IN THE FINANCIAL SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN: CHALLENGES AND PROSPECTS	387
Khattabov Temurbek Muzaffar Ugli	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH) LOYIHALARIDA ASOSIY RISKLAR VA ULARNI HUQUQIY TAQSIMLASH MEKANIZMLARI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	393
Ochilov Jaloliddin Yusufjon o'g'li	
BANK TIZIMIDA ESG OMILLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	403
Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li	
Iskandarov Murod Luqmanovich	
КЛЮЧЕВЫЕ ФАКТОРЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	412
Холбаев Нодирбек Баходирович	
BYUDJET XARAJATLARI TARKIBI VA INSON KAPITALIGA INVESTITSIYA INTENSIVLIGINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA KORRELYATSION-REGRESSION TAHLIL	416
Temirov Muhammad Maxmud o'g'li	

IZOTROP STERJEN UCHUN BOG'LIQ DINAMIK TERMOPLASTIK MASALANI SONLI YECHISHDA CHIZIQLASHTIRISH USULLARI VA AYIRMALI SXEMALARNING QIYOSIY TAHLILI	423
Raxmatullayeva Gulshoda Ilhom qizi	
Ibodullayev Jaxongir Maxammadi o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK MAHSULOTLARI VA XIZMATLARINING SAMARALI RIVOJLANISHINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	432
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich	
To'rayev Shavkat Shuxratovich	
Berdiboyev Oltinboy Abdiboqi o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	440
Pardayev To'liqin Nasirovich	
Xamidov Sherzod Gafurjonovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI BOSHQARISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	446
Shukurullayeva Saida Baxtiyarovna	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHINI SAMARALI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	452
Boratov Baxtiyor Sayfullayevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY MOHIYATI, MAQSADI VA VAZIFALARI	460
G'.G'. Shermatov	
A. Yunusov	
TIJORAT BANKLARIDA INFRATUZILMAVIY INVESTITSİYALARNI LIKVIDLIK VA KAPITAL IMKONIYATLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	465
Xojanov Baxadir Omirbayevich	
IMPROVING THE METHODOLOGY OF MARKETING COMMUNICATIONS MANAGEMENT IN THE DIGITAL ECONOMY.....	471
Hojiyeva Iroda Avezovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KLASSTERLASH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	475
Rabbimov Abror Mehridin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ART-TURIZMNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA XIZMATLAR BOZORINING TASHKILIY-IQTISODIY HOLATI TAHLILI	481
Isakdjanova Munajat Inog'omovna	
IMPROVING THE PRACTICE OF COMBATING THE LEGALIZATION OF PROCEEDS FROM CRIME IN COMMERCIAL BANKS	487
Abdiev Shakhboz Sayitmurodovich	
DIRECTIONS FOR ORGANIZATION OF STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF PROFIT IN ECONOMIC ENTITIES.....	494
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
ВЛИЯНИЕ УСКОРЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ИМУЩЕСТВА, ПРИНЯТОГО НА БАЛАНС БАНКОВ В СЧЁТ ЗАДОЛЖЕННОСТИ, НА БАНКИ И ЭКОНОМИКУ	498
Туймuroдов Фирдавс Файзулло угли	
RESPUBLIKA TURIZM SOHASIDA DXSHNI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI SHAKLLANTIRISH TENDENSIYALARI.....	504
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
TOSHKENT SHAHRIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	508
Daurova Gulnoza Usan Qizi	

IQTISODIYOTNI YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	514	
Razakova Barno Sayfiyevna		
RASMIY INSTITUTLARNING YO'QLIGI VA NORASMIY MOSLASHUV: QUYI ZARAFSHONDA SUG'ORISH SUVINI BOSHQARISH AMALIYOTI (223 TA FERMER XO'JALIGI MISOLIDA).....	523	
Tursunkulov Uktam		
O'ZBEKISTONDA SOLIQ QARZDORLIGINI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: RAQAMLI UNDIRISH, FISKAL OCHIQLIK VA SOLIQ INTIZOMINI RAG'BATLANTIRISH	529	
Mirpo'latov Jahongir Muzapparovich		
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI RAQAMLI MONITORING QILISH INDIKATORLARINI TANLASH VA VAZNLASHNING KO'P MEZONLI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	535	
Qozaqova Munajat Sharifjanovna		
KLEYSTOGAM GUL TIPIGA EGA BO'LGAN G'O'ZA NAVLARI VA DURAGAY KOMBINATSIYALARIDA QIMMATLI XO'JALIK BELGILARINING IRSIYLANISH XUSUSIYATLARI	543	
Asamatdinov Qalila Amirovich		
GURUH KORXONALARIDA DAROMADLARNI KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLIVAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY MASALALARI	547	
Davronova Dilnoza Damirovna		
O'ZBEKISTON SUG'URTA, MIKROSUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISHI, HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLAR VA KO'RSATKICHLARI TAHLILI	553	
Ravshanova Mohinur Urolovna		
INVESTITSIYA FAOLIGINING HUDUDIY DIFFERENSIATSIYASI VA UNING IQTISODIY FAOLIKKA TA'SIRI	558	
Musinov Zokir Raxmonovich		
HUDUDIY TURIZMDA ESG TAMOIYLLARINI JORIY ETISHNING PROGNOZ PARAMETRLARI VA SAMARADORLIGI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	566	
Maxmudova N. U.		
KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASHDA RISKNI QATLAMLI TAQSIMLASH MODEL VA UNING STRESS-TESTI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	573	
Xo'jamov Mirsodiq Abdullayevich		
AKADEMIK LITSEYLAR MOLIVAVIY FAOLIYATIDA DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINING AMALGA OSHIRILISHI.....	578	
Kariyev Maxmudjon Ganiyevich		
SANOAT KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI MOLIVAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH		587
Buranbayeva Shoira Rustamovna		
"O'ZBEKINVEST" EKSPORT-IMPORT SUG'URTA KOMPANIYASIDA SUG'URTALASH JARAYONI VA SUG'URTA PORTFELI SAMARADORLIGINING TAHLILI	595	
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich		
NUKUS SHAHRI KO'P XONADONLI TURAR-JOY BINOLARINING KAPITAL JAMG'ARMASIDAN FOYDALANISH IQTISODIY SAMARADORLIGINI ANIQLASH USLUBLARI	601	
Tajeddinova Elmira Azatovna		
INNOVATSION EKOTIZIMNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI QO'LLAB-QUVVATLASH SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASI	606	
Turg'unov Behzodbek Abdurasul o'g'li		
Karimov Muzaffar		
Maraimova Umida		
INKLYUZIV OLIY TA'LIM SHAROITIDA IJTIMOYIY MARKETINGNI REJALASHTIRISH		

METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	611
Shoyev Alim Xalmuratovich	
BANK OPERATSIYALARIDA JINOIY DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISH XAVFINI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	617
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONIDA JAMOATCHILIK ISHTIROKI: IMKONIYATLAR, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	625
Saparov Ilyos Xudaymuratovich	
LOGISTIKA XARAJATLARI HISOBINI TASHKIL ETISHNING USLUBIY MASALALARI.....	630
Rashidov Uchqun Ro'zimurod o'g'li	
IMPROVING BANK FINANCING MECHANISMS FOR THE CREATIVE SECTOR OF UZBEKISTAN.....	635
Kamila Rustamovna Ermanova	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATI VA MUAMMOLI KREDITLAR DINAMIKASI.....	643
Olimova Qizlarxon To'ra qizi	
OLIY TA'LIM TASHKIOTLARIDA MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	650
Alimjanov Farrux Sunnatovich	
DAVLAT XARIDLARIDA INTELLEKTUAL SKORING VA SHARTNOMA MOLIYALASHTIRISHNING INTEGRATSIYALASHGAN MEXANIZMI	655
Axmedjanov Sardorbek	
HUDUDIIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING PANEL REGRESSIYA TAHLILI	660
Xaitova Rushana O'ktamovna	
HUDUDLARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI DEKOMPOZITSIYALASH VA BAHOLASHNING EKONOMETRIK-STATISTIK USLUBIYOTI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	665
Turayev Baxtiyor Ergashevich	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINING TARKIBIY TUZILMASI VA BAHOLASH MEZONLARI	671
Berdimurotov Adxam Xayrulla o'g'li	
ТЕОРЕТИКО-НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА В СФЕРЕ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ.....	675
Алламуратова Гульчебра Махсетбаевна	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDA YER VA MOL-MULK SOLIQLARINING FISKAL SALOHİYATINI OSHIRISH	682
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
QURILISH TASHKIOTLARIDA SIFATNI UZLUKSIZ OSHIRISHNING INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARUV MEXANIZMI	688
Buriyev Xakim Toshimovich	
Usmanov Ilxom Achilovich	
PR KOMPANIYALARINI LOYIHA BOSHQARUVI ASOSIDA TASHKIL ETISH SAMARADORLIGI	693
Xo'jayeva Hulkaroy Turg'unovna	
O'ZBEKISTONDA FOYDA SOLIG'I VA UNING XUSUSIYATLARI	698
Zoxidov Shaxzod Shavkat o'g'li	

O'ZBEKISTONDA FOYDA SOLIG'I VA UNING XUSUSIYATLARI

Zoxidov Shaxzod Shavkat o'g'li

TMC instituti

“Iqtisodiyot, moliya va buxgalteriya hisobi” kafedrası katta o'qituvchisi

Email: zoxidovshaxzod4@gmail.com

ORCID: 0009-0000-1838-3554

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda foyda solig'ining huquqiy-iqtisodiy mazmuni, soliq bazasini shakllantirish xususiyatlari va davlat budjeti daromadlaridagi o'rni o'rganildi. Iqtisodiyot va moliya vazirligining 2023–2025-yillardagi yakuniy hamda 2025–2026-yillarning birinchi yarim yillik rasmiy tushumlari asosida dinamik, tarkibiy va davrlararo taqqoslash bajarildi. Natijalarga ko'ra, foyda solig'i tushumi 2023-yildagi 40,779 trln so'mdan 2025-yilda 72,304 trln so'mga ko'tarilib, umumiy davlat budjeti daromadlaridagi ulushi 17,60 foizdan 20,10 foizga yetdi. 2026-yil birinchi yarim yillik tushumi 50,505 trln so'm bo'lib, 2025-yilning mos davriga nisbatan nominal 124,29 foizga yuqori. Biroq yarim yillik va yillik miqdorlar bir-biriga tenglashtirilmaydi, tushumlar dinamikasi soliq stavkasining samarasi sifatida talqin qilinmaydi. Tadqiqot bazani hujjatlashtirish, soliq imtiyozlari shaffofligi va hisoblash metodologiyasini takomillashtirishga doir takliflarni ilgari suradi.

Kalit so'zlar: foyda solig'i, soliq bazasi, soliq tushumlari, davlat budjeti, bevosita soliqlar, soliq stavkasi, soliq ma'murchiligi.

Аннотация: В статье исследуются экономико-правовая сущность налога на прибыль в Узбекистане, особенности формирования налоговой базы и его роль в доходах государственного бюджета. На основе официальных годовых данных за 2023–2025 годы и сопоставимых показателей за первые полугодия 2025 и 2026 годов проведены динамический и структурный анализ. Поступления увеличились с 40,779 трлн сумов в 2023 году до 72,304 трлн сумов в 2025 году; их доля в доходах бюджета выросла с 17,60% до 20,10%. За первое полугодие 2026 года поступило 50,505 трлн сумов, что на 124,29% выше сопоставимого периода 2025 года. Отмечены ограничения номинальных показателей и несопоставимость полугодовых данных с годовыми итогами. Предложены меры по документированию налоговой базы и повышению прозрачности льгот.

Ключевые слова: налог на прибыль, налоговая база, бюджетные доходы, прямые налоги, налоговое администрирование.

Abstract: This article examines the legal and economic nature of corporate income tax in Uzbekistan, the determination of its taxable base, and its contribution to state budget revenues. Official annual revenue data for 2023–2025 and comparable first-half data for 2025–2026 are analysed using growth rates, revenue shares and within-year decomposition. Corporate income tax receipts increased from UZS 40.779 trillion in 2023 to UZS 72.304 trillion in 2025, while their share of total state budget revenue rose from 17.60% to 20.10%. First-half 2026 receipts totalled UZS 50.505 trillion, a nominal year-on-year increase of 124.29%. The study distinguishes annual and interim observations and does not attribute changes in collections to any single tax-policy measure. Recommendations focus on reliable tax-base documentation, transparent evaluation of incentives and improved data disclosure.

Keywords: corporate income tax, taxable income, tax revenue, state budget, direct taxation, tax administration

KIRISH

Foyda solig'i xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining soliqqa tortiladigan moliyaviy natijasi bilan bog'liq bevosita soliq bo'lib, uning fiskal salohiyati korxona daromadlari, tan olinadigan xarajatlar, imtiyozlar va hisob-kitob intizomiga taalluqlidir. Soliq tushumining ko'payishi iqtisodiy foyda ortishi, to'lovlar muddatining o'zgarishi, yirik to'lovchilar operatsiyalari yoki soliq bazasi tarkibidagi o'zgarishlar bilan birgalikda yuz berishi mumkin. Shu sabab yig'ilgan soliq summasi asosida soliq yukining holati yoki islohot samaradorligini baholashda kompleks metodologik yondashuvdan foydalanish maqsadga muvofiq.

Tadqiqotning maqsadi — foyda solig'ining O'zbekistondagi amaldagi mexanizmini huquqiy mezonlar bo'yicha tizimlashtirish va 2023–2025-yillarning yakuniy tushumlari hamda 2025–2026-yillarning mos olti oylik ko'rsatkichlarida uning budjetdagi ahamiyatini aniqlash. Tadqiqot savollari: soliq bazasi qanday shakllanadi; foyda solig'ining budjet va bevosita soliqlardagi ulushi qanday o'zgargan; yillik tushum ichida choraklar bo'yicha qanday notekislik mavjud; 2026-yil holatidagi normativ o'zgarishlar nimani anglatadi?

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Soliq kodeksining 294–296-moddalari foyda solig'i to'lovchilari, soliq solish obyekti va bazasini, 305-modda xarajatlarning chegirilishiga doir umumiy qoidalarni, 337-modda stavkalarni tartibga soladi [1]. Bunda buxgalteriya foydasi bilan soliqqa tortiladigan foyda aynan bir ko'rsatkich emas: ayrim daromadlar, chegirib tashlanmaydigan xarajatlar, amortizatsiya va boshqa soliq tuzatishlari natijani farqlashi mumkin. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i va aylanmadan olinadigan soliq bilan mazkur soliqning obyekti ham, hisoblash mantig'i ham farqlanadi.

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining "Corporate Tax Statistics 2026" hisobotida korporativ foyda solig'ini baholashda nominal stavka bilangina cheklanmay, soliq bazasi, samarali stavkalar, tushumlar va imtiyozlar indikatorlarini birgalikda qo'llash yondashuvi aks etgan [9]. Bu maqolada xalqaro statistik ulushlar O'zbekiston budjeti ulushlariga mexanik ko'chirilmaydi: indikatorlarning maxraji va qamrovi farqlanishi mumkin.¹

Xalqaro valyuta jamg'armasining 2026-yilgi O'zbekiston bo'yicha missiyasi yakuniy bayonotida daromad bazasini kengaytirish, foydaga asoslangan imtiyozlarni takomillashtirish va soliq ma'murchiligini rivojlantirish tavsiya qilingan [10]. Bu xalqaro tashkilot ekspertlarining tavsiyasi bo'lib, mazkur maqolada amalda berilgan imtiyozlarning budjetga ta'sirini yanada to'liq baholash uchun qo'shimcha hisob-kitoblarni amalga oshirish imkonini beradi.²

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot ikkilamchi ma'lumotlarga asoslangan tavsifiy, taqqoslama va huquqiy-statistik tahlildir. Ma'lumotlar bazasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining 2023, 2024, 2025-yil yillik "Davlat budjeti daromatlari" ochiq jadvallari hamda 2026-yilning olti oylik jadvalidan shakllantirildi [2–5]. Jadvaldagi barcha pul miqdorlari manbadagi "mlrd so'm" birligida saqlandi; zarur joylarda trln so'mga o'tish 1 000 ga bo'lish orqali bajarildi. 2026-yil to'liq natijasi hozircha kuzatilmaganligi sababli yillik qatorga kiritilmadi.³

Hisoblash formulalari: (1) o'sish sur'ati $g_t = (T_t/T_{t-1} - 1) \times 100\%$; (2) budjetdagi ulush $s_t = T_t/B_t \times 100\%$; (3) bevosita soliqlardagi ulush $d_t = T_t/D_t \times 100\%$; bunda T — foyda solig'i tushumi, B — jami davlat budjeti daromadi, D — bevosita soliqlar yig'indisi. Davrlararo taqqoslashda faqat bir xil davrlar — 2025-yil I yarim yillik va 2026-yil I yarim yillik — qiyoslanadi. Choraklik tushum tegishli yig'ma ko'rsatkichlar ayirmasi orqali topiladi: $Q_4 = T(\text{yil}) - T(9 \text{ oy})$. Hisoblar ikki xonagacha yaxlitlanib, alohida satrdagi ulushlar yaxlitlash tufayli 100 foizdan 0,01 punktga farq qilishi mumkin.

Cheklovlar: ochiq jadvallar to'lovchilarning mikroma'lumotlari, neft-gaz va tog'-kon korxonalari bo'yicha individual ko'rsatkichlar, qayta hisob-kitob va qaytarishlar, imtiyozlar qiymati hamda foyda solig'i bo'yicha soliq bazasini bir vaqtda bermaydi. Demak, bu ma'lumotlar bilan sabab-oqibat regressiyasi, real (inflatsiyadan tozalangan) o'sish, samarali soliq stavkasi va imtiyozlar natijadorligi isbotlanmaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Soliq kodeksiga ko'ra foyda solig'i to'lovchilari va soliq solish obyekti yuridik maqom, rezidentlik hamda tegishli holatlarda O'zbekiston hududida doimiy muassasa orqali faoliyat olib borish singari mezonlar asosida aniqlanadi. Soliq solinadigan foyda — soliq qonunchiligi tan oladigan jami daromatlardan qonuniy chegiriladigan xarajatlar va tegishli tuzatishlar hisobga olinganidan keyingi baza. Xarajat hujjatlashtirilgani uning tegishli tartibda chegirilishini ta'minlaydi; xarajatning iqtisodiy asoslanganligi va Soliq kodeksidagi mezonlarga muvofiqligi inobatga olinadi [1; 8].⁴

1 OECD. Corporate Tax Statistics 2026. Paris: OECD Publishing, 2026, 95 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/73af6222-en>

2 IMF. "Uzbekistan: Staff Concluding Statement of the 2026 Article IV Mission", 13.04.2026. <https://www.imf.org/en/news/articles/2026/04/13/mcs041326-uzbekistan>

3 O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. "Davlat budjeti daromatlari", 2023-yil yillik jadval, 29.03.2024. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/8318>

4 Soliq qo'mitasi. "Foyda solig'i hisobotida daromadlar va xarajatlar to'g'ri ko'rsatilishi zarur", 30.01.2026. <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/126187>

2026-yilda foyda solig'ining bazaviy stavkasi 15 foiz sifatida saqlangan [6]. Bu barcha daromad turlari va barcha to'lovchilar uchun yagona, istisnosiz stavka degani emas: maxsus subyektlar, ayrim faoliyatlar va qonunda ko'zda tutilgan imtiyozlar uchun tegishli alohida normalar tekshiriladi. Shuningdek, soliq to'lovchisining bankdan o'tgan umumiy aylanmasi foyda solig'i bazasiga tenglashtirilmaydi.⁵

Hisoblash misoli (shartli, amaldagi korxona hisoboti emas): korxonaning soliq hisobida tan olinadigan jami daromadi 10,0 mlrd so'm, chegiriladigan xarajatlari 8,0 mlrd so'm, boshqa tuzatishlari va imtiyozlari yo'q deb olinsa, soliq bazasi 2,0 mlrd so'm; $15\% \times 2,0 \text{ mlrd} = 0,30 \text{ mlrd so'm}$ (300 mln so'm). Aylanma 10,0 mlrd so'mning 15 foizi bo'lgan 1,5 mlrd so'mni "foyda solig'i" deb olish xatodir. Mazkur soddalashtirilgan misol bo'naklar, alohida stavkalar va zararlarni hisobga olish kabi holatlarni qamramaydi (1-jadval).

1-jadval. Davlat budjeti daromadlarida foyda solig'i: yakuniy yillik ko'rsatkichlar⁶

Yil	Foyda solig'i, mlrd	Budjet jami, mlrd	Bevosita soliqlar, mlrd	Yillik o'sish, %	Budjetdagi ulush, %	Bevositadagi ulush, %
2023	40 778,9	231 721,3	73 103,6	—	17,60	55,78
2024	52 620,0	274 423,0	90 833,0	29,04	19,18	57,93
2025	72 304,0	359 776,0	117 808,0	37,41	20,10	61,37

2023-yilda foyda solig'idan 40 778,9 mlrd so'm, 2024-yilda 52 620,0 mlrd so'm, 2025-yilda esa 72 304,0 mlrd so'm tushgan. Mutlaq nominal o'sish 2024-yilda 11 841,1 mlrd, 2025-yilda 19 684,0 mlrd so'mni tashkil etadi. Mos ravishda yillik o'sish 29,04% va 37,41%. 2023-yildan 2025-yilgacha ikki yillik nominal ko'payish 31 525,1 mlrd so'm yoki 77,31%ga teng; bu miqdor real o'sish sifatida talqin qilinmaydi [2–4].⁷

Foyda solig'ining jami davlat budjeti daromadlaridagi ulushi 2023-yildagi 17,60 foizdan 2024-yilda 19,18 foizga, 2025-yilda 20,10 foizga ko'tarildi; jami o'zgarish 2,50 foiz punktni tashkil etdi. Bevosita soliqlar tarkibidagi ulush 55,78 → 57,93 → 61,37 foiz bo'ldi. Bunda "foiz punkt" va "foizli o'sish" tushunchalari aralashtirilmagan: 17,60 dan 20,10 ga o'tish 2,50 foiz punktdir, 2,50 foiz emas (2-jadval).

2-jadval. 2025-yil foyda solig'i tushumining choraklarga ajratilishi [4]⁸

Davr	Davr oxiridagi yig'ma tushum, mlrd so'm	Alohida chorak tushumi, mlrd so'm	Yillik tushumdagi ulush, %
I chorak	11 809	11 809	16,33
II chorak	22 518	10 709	14,81
III chorak	35 350	12 832	17,75
IV chorak	72 304	36 954	51,11
Yil jami	72 304	72 304	100,00

2025-yilda faqat IV chorak tushumi 36 954 mlrd so'm bo'lib, yil yakunining 51,11 foiziga teng. 2024-yilda ayni usul bilan topilgan IV chorak tushumi $52 620 - 36 578 = 16 042$ mlrd so'm yoki o'sha yil yakunining 30,49 foizidir [3; 4]. Shu tariqa 2025-yilda tushumning yil oxiriga kuchli jamlanishi qayd etiladi. Biroq ochiq jadvalda bu jamlanishni aynan avans to'lovlari, muayyan korxonalarning foydasi yoki soliq nazorati bilan izohlash uchun yetarli dekompozitsiya mavjud emas; bular tekshirilishi lozim bo'lgan gipotezalardir (3-jadval).

5 O'zbekiston Respublikasi hukumat portal. "Soliq qonunchiligidagi o'zgarishlar tushuntirilmogda", 03.03.2026. <https://gov.uz/oz/urganch/news/view/138410>

6 Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2023, 2024, 2025-yil davlat budjeti tushumlari yillik jadvallari. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/8318>; <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/40991>; <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/146323>

7 Iqtisodiyot va moliya vazirligi. "2025: Davlat budjeti daromadlari", yig'ma chorak ko'rsatkichlari, 26.03.2026. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/146323>

8 Iqtisodiyot va moliya vazirligi. "2025: Davlat budjeti daromadlari", yig'ma chorak ko'rsatkichlari, 26.03.2026. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/146323>

3-jadval. I yarim yillikning mos davrlararo solishtirmasi⁹

Ko'rsatkich	2025-yil 6 oy	2026-yil 6 oy	Farq / dinamika
Foyda solig'i (mlrd so'm)	22 518,0	50 505,1	+27 987,1 mlrd; +124,29%
Davlat budjeti jami (mlrd so'm)	144 222,0	207 386,0	+63 164,0 mlrd; +43,80%
Bevosita soliqlar (mlrd so'm)	43 956,0	76 961,2	+33 005,2 mlrd; +75,09%
Foyda solig'ining budjetdagi ulushi	15,61%	24,35%	+8,74 foiz punkt

2026-yil I yarim yillikda foyda solig'i tushumi 50 505,1 mlrd so'mni tashkil etgan. 2025-yilning ayni davridagi 22 518 mlrd so'mga nisbatan farq 27 987,1 mlrd so'm, o'sish 124,29 foizdir. Shu davrlarda jami budjet daromadlari 43,80 foizga o'sgan; foyda solig'ining budjetdagi ulushi 15,61 foizdan 24,35 foizga oshgan. Bu hisob-kitoblar yilning ikkinchi yarmiga avtomatik ekstrapolyatsiya qilinmaydi: 2025-yilning IV chorak jamlanishi bunga qarshi aniq ogohlantirishdir [4; 5].

Elektron tijorat subyektlari uchun 2025-yilda foyda solig'i stavkasi 10 foiz bo'lganligi Soliq qo'mitasining 2024-yil 27-dekabrda e'lonida ko'rsatilgan [7]. 2025-yil 25-dekabrda O'RQ-1108-sonli qonunga oid rasmiy izohga ko'ra, elektron savdo bilan shug'ullanuvchilar uchun bu stavka 2026-yil 1-yanvardan 15 foizga o'zgartirildi [7]. Bu aniq normativ o'zgarishdir, biroq 2026-yil I yarim yillik umumiy tushumidagi 124,29 foizlik o'sishning qanchasi aynan ushbu o'zgarish bilan bog'liqligini ochiq yig'ma statistika asosida ajratib bo'lmaydi.¹⁰

Soliq qo'mitasi izohida yil yakuni bo'yicha foyda solig'i hisoboti o'tgan soliq davridan keyingi yilning 1-martidan kechiktirmay taqdim etilishi, xarajatlarni chegirishda ularning asoslangan va hujjatlar bilan tasdiqlangan bo'lishi kerakligi eslatilgan [8]. Demak, stavka barqarorligi bilan bir vaqtda soliq bazasini aniqlash sifati va hisobot muddatlari alohida boshqaruv vazifasidir.¹¹

Asosiy empirik natija — foyda solig'i tushumlari ham nominal miqdorda, ham davlat budjeti daromadlari tarkibidagi ulush jihatidan 2023–2025-yillarda oshganidir. Bu fiskal vazn o'zgarishini ko'rsatadi, ammo uning iqtisodiy sababini mustaqil aniqlab bermaydi. Masalan, yig'imning o'sishi soliqlar tortiladigan foyda kengaygani, to'lovlarning muddatlar bo'yicha siljigani, ayrim yirik to'lovchilarning ta'siri yoki qonunchilikdagi o'zgarish bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Sababiy xulosaga kelish uchun to'lovchi, faoliyat turi, hisoblangan soliq, to'langan soliq va soliq davri bo'yicha moslashtirilgan ma'lumot zarur.

Soliq siyosati tahlilida uch turdagi ulushni farqlash lozim: foyda solig'i/jami budjet daromadlari, foyda solig'i/bevosita soliqlar va foyda solig'i/yalpi ichki mahsulot. Birinchisi budjetning daromad tarkibini, ikkinchisi soliqlar ichidagi tuzilmani ko'rsatadi. Uchinchi indikator uchun alohida, mos yil va qamrovdagi YAIM manbasi kerak. Ushbu maqolada YAIM ma'lumoti bir xil statistika to'plamidan olinmagani sabab uchinchi nisbat hisoblanmadi. OECD hisobotidagi boshqa mamlakatlar uchun soliq tushumi ulushlari bilan bevosita normativ xulosa chiqarilmaydi [9].

Soliq bazasi shaffofligi ikki tomonga xizmat qiladi: budjet uchun taxminiy tushumni aniqroq belgilash va soliq to'lovchi uchun hujjatlashtirilgan, qonuniy chegirmalarni qo'llash. Xalqaro valyuta jamg'armasining imtiyozlarni qayta baholash haqidagi tavsiyasi [10] sharoitida har bir imtiyozni fiskal xarajat, qamrov, muddat va iqtisodiy natija bo'yicha e'lon qilish mavzu uchun tekshiriladigan amaliy yo'nalishdir. Bunda imtiyozni bekor qilish avtomatik ravishda foydali deb qabul qilinmaydi: xarajat–natija bahosi talab etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Birinchidan, 2023–2025-yillarning yakuniy rasmiy qatori bo'yicha foyda solig'i tushumi 40 778,9 → 52 620,0 → 72 304,0 mlrd so'mga yetdi. Uning jami budjetdagi ulushi 17,60 → 19,18 → 20,10 foiz bo'lib, ikki yilda 2,50 foiz punktga oshdi. Xulosaning qamrovi nominal tushum va budjet tarkibi bilan cheklangan.

Ikkinchidan, 2025-yil foyda solig'i tushumining 51,11 foizi IV chorakka to'g'ri keldi. Shu bois yil o'rtasidagi yig'imni ikki baravar qilish orqali "yillik prognoz" ishlab chiqish asosli emas. Prognoz modelida kamida choraklik mavsumiylik, yirik soliq to'lovchilari kesimi va yig'ma to'lov kalendari nazarda tutilishi kerak.

9 Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2025-yil I yarim yillik va 2026-yil I yarim yillik budjet daromadlari. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/146323>; <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/190015>

10 Soliq qo'mitasi. "Foyda solig'idagi o'zgarishlar", 27.12.2024, <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/33073>; "Ko'p berilgan savollarga javoblar", 16.01.2026, 18-savol, <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/120751>

11 Soliq qo'mitasi. "Foyda solig'i hisobotida daromadlar va xarajatlarni to'g'ri ko'rsatilishi zarur", 30.01.2026. <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/126187>

Uchinchidan, 2026-yilning I yarim yillik yig'imi 2025-yilning mos davridan 124,29 foizga ko'p bo'lsa-da, bu farqni elektron tijorat stavkasi o'zgarishining sof natijasi deb talqin qilib bo'lmaydi. Bunday baholash uchun elektron tijorat subyektlari bo'yicha alohida baza va qarshi fakt ssenariy zarur.

To'rtinchidan, soliq organlari ochiq statistikani "hisoblangan soliq — soliq majburiyati — amalda undirilgan summa — qaytarishlar — imtiyozlar" ketma-ketligida, chorak va tarmoq kesimlarida e'lon qilishi tahlilning aniqligini oshirishi mumkin. Ushbu taklif ma'muriy sir va shaxsiy ma'lumotlarni oshkor qilmaydigan yig'ma shaklga tegishlidir.

Beshinchidan, korxonalarda soliq hisobi registrarlari, birlamchi hujjatlar va buxgalteriya hamda soliq foydasi o'rtasidagi farqlarni solishtiruvchi ichki nazorat jadvalini joriy qilish tavsiya etiladi. Soliq imtiyozlari esa normaning amal qilish muddati, oluvchilar qamrovi va baholanadigan natija ko'rsatkichlari bo'yicha alohida tahlil qilinishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi // URL: <https://lex.uz/docs/-4674902>
2. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Davlat budjeti daromadlari: 2023-yil, 1-chorak, 6 oylik, 9 oylik, yillik ko'rsatkichlar [elektron jadval].
3. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2024: Davlat budjeti daromadlari. <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/40991>
4. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2025: Davlat budjeti daromadlari (mlrd so'm). <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/146323>
5. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. 2026: Davlat budjeti daromadlari, 6 oylik (mlrd so'm). <https://gov.uz/oz/imv/sections/view/190015>
6. O'zbekiston Respublikasi hukumat portali. "Soliq qonunchiligidagi o'zgarishlar tushuntirilmoqda". <https://gov.uz/oz/tuproqqala/news/view/155067>
7. O'zbekiston Respublikasi Soliq qo'mitasi. "Foyda solig'idagi o'zgarishlar". "Hududlarda o'tkazilgan seminarlarda ko'p berilgan savollar bo'yicha tayyorlangan javoblar". <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/33073>
8. O'zbekiston Respublikasi Soliq qo'mitasi. "Foyda solig'i hisobotida daromadlar va xarajatlar to'g'ri ko'rsatilishi zarur". <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/154946>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Corporate Tax Statistics 2026. Paris: OECD Publishing, 2026. 95 p.
10. International Monetary Fund. "Uzbekistan: Staff Concluding Statement of the 2026 Article IV Mission". 13 April 2026. Washington, DC: IMF.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
